

Jacques Lacan, La direction de la cure et les principes de son pouvoir RAPPORT DU COLLOQUE DE ROYAUMONT 10-13 JUILLET 1958	Jacques Lacan, <i>Kierowanie leczeniem i zasady jego oddziaływania</i> Raport z kolokwium w Royaumont w dniach 10-13 lipca 1958 roku.
V. Il faut prendre le désir à la lettre (p. 620 Ecrits)	V. Pragnienie należy brać literalnie/co do litery

14.

L'importance de préserver la place du désir dans la direction de la cure nécessite qu'on oriente cette place par rapport aux effets de la demande, seuls conçus actuellement au principe du pouvoir de la cure. Que l'acte génital en effet ait à trouver sa place dans l'articulation inconsciente du désir, c'est là la découverte de l'analyse, et c'est précisément en quoi on n'a jamais songé à y céder à l'illusion du patient que faciliter sa demande pour la satisfaction du besoin, arrangerait en rien son affaire. (Encore moins de l'autoriser du classique : *coitus normalis dosim repetatur*.)

Pourquoi pense-t-on différemment à croire plus essentiel pour le progrès de la cure, d'opérer en quoi que ce soit sur d'autres demandes, sous le prétexte que celles-ci seraient régressives?

Repartons une fois de plus de ceci que c'est d'abord pour le sujet que sa parole est un message, parce qu'elle se produit au lieu de l'Autre. Que de ce fait sa demande même en provienne et soit libellée comme telle, ce n'est pas seulement qu'elle soit soumise au code de l'Autre. C'est que c'est de ce lieu de l'Autre (voire de son temps) qu'elle est datée. Comme il se lit clairement dans la parole la plus librement donnée par le sujet.

A sa femme ou à son maître, pour qu'ils reçoivent sa foi, c'est d'un tu es... (l'une ou bien l'autre) qu'il les invoque, sans déclarer ce qu'il est, lui, autrement qu'à murmurer contre lui-même un ordre de meurtre que l'équivoque du français porte à l'oreille. Le désir, pour transparaître toujours comme on le voit ici dans la demande, n'en est pas moins au delà. Il est aussi en deçà d'une autre demande où le sujet, se répercutant au lieu de l'autre, effacerait moins sa dépendance par un accord de retour qu'il ne fixerait l'être même qu'il vient y proposer.

Ceci veut dire que c'est d'une parole qui lèverait la marque que le sujet reçoit de son propos, que seulement pourrait être reçue l'absolution qui le rendrait à son désir.

Mais le désir n'est rien d'autre que l'impossibilité de cette parole, qui de répondre à la première ne peut que redoubler sa marque en consommant cette refente (*Spaltung*) que le sujet subit de n'être sujet qu'en tant qu'il parle. (Ce que symbolise la barre oblique de noble bâtardise dont nous affectons l'S du sujet pour le noter d'être ce sujet-là : *S*.) (1)

La régression qu'on met au premier plan dans l'analyse (régression temporelle sans doute, mais à condition de préciser qu'il s'agit du temps de la remémoration), ne porte que sur les signifiants (oraux, anaux, etc.) de la demande et n'intéresse la pulsion correspondante qu'à travers eux.

Réduire cette demande à sa place, peut opérer sur le désir une apparence de réduction par l'allègement du besoin. Mais ce n'est là plutôt qu'effet de la lourdeur de l'analyste. Car si les signifiants de la demande ont soutenu les frustrations où le désir s'est fixé (*Fixierung* de Freud), ce n'est qu'à leur place que le désir est assujettissant. Qu'elle se veuille frustrante ou gratifiante, toute réponse à la demande dans l'analyse, y ramène le transfert à la suggestion. Il y a entre transfert et suggestion, c'est là la découverte de Freud, un rapport, c'est que le transfert est aussi une suggestion, mais une suggestion qui ne s'exerce qu'à partir de la demande d'amour, qui n'est demande

14.

Znaczenie zachowania miejsca pragnienia w kierowaniu leczeniem wymaga, by sytuować to miejsce względem efektów domagania się, jako jedynych uznawanych dziś za zasadę jego skuteczności.

To, że akt genitalny musi znaleźć swoje miejsce w nieświadomej artykulacji pragnienia, jest odkryciem analizy — i właśnie dlatego nigdy nie przyszło jej do głowy ulegać złudzeniu pacjenta, jakoby ułatwienie mu zaspokojenia domagania się w imię zaspokojenia potrzeby mogło w czymkolwiek rozwiązać jego sprawę. (Tym bardziej nie chodzi o upoważnienie go do klasycznego: *coitus normalis dosim repetatur*).

Dlaczego więc sądzi się inaczej i uznaje za istotniejsze dla postępu leczenia ingerowanie w inne domagania się, pod pretekstem, że są one regresywne?

Powróćmy raz jeszcze do tego: dla podmiotu jego mowa jest przede wszystkim przekazem, ponieważ wytwarza się ona w miejscu Innego. To, że jego domaganie się stamtąd pochodzi i zostaje sformułowane jako takie, nie oznacza jedynie, że podlega kodowi Innego — oznacza również, że jest datowane z miejsca Innego (a nawet z jego własnego czasu). Widać to wyraźnie nawet w najbardziej swobodnej wypowiedzi podmiotu.

Gdy zwraca się on do swej żony lub mistrza, by przyjęli jego wiarę, przywołuje ich poprzez „ty jesteś...” (tą czy tamtym), nie deklarując, kim sam jest — poza tym, że szepcze wbrew sobie rozkaz zabójstwa, który dwuznaczność w języku francuskim pozwala usłyszeć.

Pragnienie, choć zawsze prześwituje w domaganiu się, pozostaje wobec niego poza nim (*au-delà*). Jest też po tej stronie (*en deçà*) innego domagania się, w którym podmiot — odbijając się w miejscu Innego — nie tyle zacieralby swoją zależność poprzez wzajemne potwierdzenie, ile utrwalalby samo bycie, które tam proponuje.

Oznacza to, że tylko mowa zdolna znieść znamię, jakie podmiot otrzymuje od własnej wypowiedzi, mogłaby przynieść mu absolicję i zwrócić go jego pragnieniu.

Lecz pragnienie jest właśnie niemożliwością takiej mowy.

Każda odpowiedź, zamiast ją wypełnić, podwaja znamię, przypieczętowując rozszczepienie (*Spaltung*), któremu podmiot podlega, będąc podmiotem tylko o tyle, o ile mówi. (To symbolizuje przekreślenie w zapisie *S*.) (1)

Regresja, którą wysuwa się na pierwszy plan w analizie (niewątpliwie czasowa, lecz pod warunkiem doprecyzowania, że chodzi o czas przypominania sobie), dotyczy wyłącznie znaczących domagania się (oralnych, analnych itd.) i tylko poprzez nie [te znaczące] obejmuje odpowiedni popęd.

Odnoszenie domagania się do jego miejsca może sprawiać wrażenie redukcji pragnienia poprzez złagodzenie potrzeby.

W rzeczywistości jest to raczej skutek ciężkości analityka. Jeśli znaczące domagania się podtrzymywały frustracje, w których pragnienie uległo utrwaleniu (*Freudowska Fixierung*), to właśnie w ich miejscu pragnienie działa jako podporządkowujące podmiot (*assujettissant*).

Każda odpowiedź na domaganie się — czy to frustrująca, czy gratyfikująca — sprowadza przeniesienie w analizie do sugestii.

Między przeniesieniem a sugestią zachodzi relacja (odkrycie Freuda): przeniesienie jest sugestią — lecz sugestią, która działa wyłącznie na gruncie domagania się miłości, a nie domagania się zaspokojenia potrzeby.

To, że domaganie się konstytuuje się tylko o tyle, o ile podmiot jest podmiotem znaczącego, pozwala go nadużywać — sprowadzać do potrzeb, z których

Cdn.

Poprawa pierwszej wersji tłumaczenia i przypisów w oparciu o poprawki własne, Anny Grudzień i Sary Rodowicz-Ślusarczyk: Anna Wojakowska-Skiba, 25.03.2026

[LACAN]: Ostrzeżenie i referencje

To sprawozdanie jest wybranym urywkiem naszego nauczania. Nasze przemówienie na Kongresie i odpowiedzi jakie po nim otrzymaliśmy, postawiły je dalszej kontynuacji. Przedstawiliśmy podczas niego wykład, który dokładnie artykułuje kierunki zaproponowane tutaj dla pola analizy i jej manewrów.

Podajemy poniżej sklasyfikowane alfabetycznie imionami autorów, referencje, do których nasz tekst się odwołuje. Używamy niniejszych skrótów:

„G.W.”: „Gesammelte Werke” Freuda; wydane przez Imago publishing w Londynie. Następujące rzymskie cyfry wskazują na numer tomu.

„S.E.”: „Standard edition”, jego angielskie tłumaczenie, wydane przez Hogarth Press w Londynie. Ta sama uwaga.

„I.J.P.”: „International Journal of Psychoanalysis”.

„P.D.A.”: dzieło zatytułowane „La psychanalyse d’aujourd’hui”¹, wydane przez P.U.F., do którego odnosimy się jedynie dla naiwnej prostoty, z jaką przedstawiona w nim została tendencja do degradowania w psychoanalizie kierunku leczenia i źródeł jego mocy. Nie będziemy więc cytować autorów, którzy nie wnoszą tutaj jakiegokolwiek czysto naukowej kontrybucji.

[1] Abraham (Karl) – Die psychosexuellen Differenzen der Hysterie und der Dementia praecox (1er Cong. inter. de Psychoanalyse, Salzburg. ⁽²⁰⁵⁾26 avril 1908), in *Centralblatt für Nervenheilkunde und Psychiatrie*, 2^e cah. de juillet 1908, Neue Folge, Bd. 19, pp. 521-533, et in *Klinische Beiträge zur Psychoanalyse* (Int. Psych. Verlag, Leipzig-Wien-Zurich 1921). – The psycho-sexual differences between Hysteria und dementia praecox, in *Selected Papers*, de *Hogarth Press*, pp. 64-79.

[2] Devereux (Georges) – Some criteria for the timing of confrontations and interpretations, avr. 1950, in *I.J.P.*, XXXII, (Janv. 1951), pp. 19-24.

[3] Ferenczi (Sandor) – Introjektion und Übertragung, 1909, in *Jahrbuch für psychoanalytische Forschungen*, I, pp. 422-457. – Introjection and transference, in *Sex in psychoanalysis*, de Basic Books, N.Y., pp. 35-93.

[4] Freud (Anna) – Das Ich und die Abwehrmechanismen, 1936, in chap. IV: Die Abwehrmechanismen. Cf. Versuch einer Chronologie, pp. 60-63 (*Intern. psychoanal.* Verlag, Wien, 1936).

[5] Freud (Sigmund) – Studien über Hysterie, 1895, *G.W.*, I, Fall Elisabeth von R..., pp. 196-251, sp. pp. 125-127. – Studies on Hysteria, *S.E.*, II, 158-160.

[6] Freud (Sigmund) – Die Traumdeutung, *G. W.*, II-III. Cf. in chap. IV: Die Traumdeutung, pp. 152-156, p. 157 et pp. 163-168. Kern unseres Wesens, p. 609. – The interpretation of dreams, *S.E.*, IV, chap. IV: Distortion in dreams pp. 146-150, p. 151 et pp. 157-162 et p. 603.

[7] Freud (Sigmund) – Bruchstück einer Hysterie-Analyse (Dora), fini le 24 janv. 1901 (cf. la lettre 140 de Aus den Anfängen, la correspondance avec Fliess publiée à Londres) : *G. W.*, V, cf. pp. 194-195. – A case of hysteria, *S.E.*, VII, pp. 35-36.

[8] Freud (Sigmund) – Bemerkungen über einen Fall von Zwangsneurose, 1909, *G.W.*, VII. Cf. in I. d) Die Einführung ins Verständnis der Kur (L’introduction à l’intelligence de la cure), pp. 402-404, et la note des pp. 404-405, puis: I. f) Die Krankheitsveranlassung, soit: l’interprétation de Freud décisive, sur ce que nous traduirions par: le sujet de la maladie, et I. g) Der Vaterkomplex und die Lösung der Rattenidee, soit pp. 417-438. – Notes upon a case of obsessional neurosis, *S.E.*, X. Cf. in I. d) Initiation into the nature of the treatment, pp. 178-181 et la note p. 181. uis: I. f) The precipitating cause of the illness, et g) The father complex and the solution of the rat idea, pp. 195-220.

[9] Freud (Sigmund) – Jenseits des Lustprinzips, 1920, *G. W.*, XIII : cf. s’il en est encore besoin, les pp. 11-14 du chap. II – Beyond the pleasure principle, *S.E.*, v. XVIII, pp. 14-16.

[10] Freud (Sigmund) – Massenpsychologie und Ich-Analyse, 1921, *G.W.*, XIII. Le chap. VII: Die Identifizierung, sp. p. 116-118. – Group psychology and the analysis of the ego, *S.E.*, XVIII, pp. 106-108.

[11] Freud (Sigmund) – Die endliche und die unendliche Analyse, 1937. *G.W.*, XVI, pp. 59-99, traduit sous le titre de : Analyse terminée (!) et analyse interminable (!! – les points d’exclamation de nous visent les standards pratiqués dans la traduction en français des œuvres de Freud. Nous signalons celle-ci parce que, pour l’édition des *G.W.*, XVIe volume paru en 1950, elle n’existe pas, cf. p. 280), in *Rev. franc. Psychan.*, XI, 1939, n° 1, pp. 3-38.

⁽²⁰⁶⁾ [I2] Freud (Sigmund) – Die Ichspaltung im Abwehrvorgang, *G. W.*, XVII, Schriften aus dem Nachlass, pp. 58-62. Date du manuscrit: 2 janv. 1938 (inachevé). – Splitting of the ego in the defensive process, *Collected papers*, V, 32, pp. 372-375.

[13] Glover (Edward) – The therapeutic effect of inexact interpretation: a contribution to the theory of suggestion in *I.J.P.*, XII, 4 (Oct. 1931): pp. 399-411.

[14] – Hartmann, Kris, and Loewenstein – Leurs publications en team, in *the psychoanalytic study of the child*, depuis 1946.

[15] – Kris (Ernst) – Ego psychology and interpretation in psychoanalytic therapy, *the P.Q.*, XX, n° 1, janv. 1951, pp. 21-25.

[16] – Lacan (Jacques) – Notre rapport de Rome, 26-27 sept. 1953 : Fonction et champ de la parole et du langage en psychanalyse, in *La psychanalyse*, vol. 1 (P.U.F.).

[17] – Lacan (Jacques) – L’instance de la lettre dans l’inconscient ou la raison depuis Freud, 9 mai 1957, in *La psychanalyse*, vol. 3, pp. 47-81 (P.U.F.).

[18] Lagache (Daniel) – Le problème. du transfert (Rapport de la XIVe Conférence des Psychanalystes de Langue française, 1er nov. 1951), in *Rev. Franç. Psychan.*, t. XVI, 1952, n° 1-2, pp. 5-115

¹ « Dzisiejsza psychoanaliza », przypis tłumacza.

- [19] – Leclaire (Serge) – À la recherche des principes d'une psychothérapie des psychoses (Congrès de Bonneval, 15 avril 1957), in *L'évolution psychiatrique*, 1958, fasc. 2, pp. 377-419.
- [20] – Macalpine (Ida) – The development of the transference., in *The P.Q.*, XIX, n° 4, oct. 1950., pp. 500-539, spécialement pp. 502-508 et pp. 522-528.
- [21] – *La P.D.A.*, pp. 51-52 (sur « prégénitaux » et « génitaux »), passim (sur le renforcement du Moi et sa méthode), p. 102 (sur la distance à l'objet, principe de la méthode d'une cure).
- [22] – *La P.D.A.* Cf. Successivement p. 133 (rééducation émotionnelle), p. 133 (opposition de la P.D.A. à Freud sur l'importance primordiale de la relation à deux), p. 132 (la guérison « par le dedans »), p. 135 (ce qui importe... ce n'est pas tant ce que l'analyste dit ou fait que ce qu'il est), et p.136, etc., passim, et encore p. 162 (sur le congé de la fin du traitement), p. 149 (sur le rêve).
- [23] – R L. – Perversion sexuelle transitoire au cours d'un traitement psychanalytique, in *Bulletin d'activités de l'Association des Psychanalystes de Belgique*, n° 25, pp.1-17 – 118, rue Froissart, Bruxelles.
- [24] – Sharpe (Ella) – Technique of psychoanalysis, in *Coll. Papers*, de Hogarth Press. Cf. p. 81 (sur le besoin de justifier son existence) ; pp. 12-14 (sur les connaissances et les techniques exigibles de l'analyste).
- [25] – Schmideberg (Melitta) – Intellektuelle Hemmung und Ess-störung. *Zeitschrift für psa. Pädagogik*. VIII,1934.
- [26] – Williams (J.D.) – The compleat strategyst, The Rand Series, McGraw-Hill Book Company, Inc., New-York; Toronto, London.
- [27] – Winnicott (D.W.) – Transitional object and transitional phenomena, 15 juin 1951, in *I.J.P.*, v. XXXIV, 1953, p. 11, pp. 29-97. Traduit dans *La psychanalyse*, vol. 5, pp. 21-41, P.U.F.